

Dkt. Robert C. Newman, Injili za Synoptic , Hotuba ya 8, Aina za Injili

© 2024 Robert Newman na Ted Hildebrandt

Sawa, tuko hapa katika kozi yetu ya Injili za Synoptic. Tumeangalia moja, Yesu wa kihistoria; mbili, historia ya Kiyahudi ya Agano Jipya, hasa Injili; tatu, utangulizi wa ufafanuzi na aina ya simulizi, na mfano wa hilo katika Mathayo 2, Wageni Wenye Hekima. Tumeangalia sehemu ya nne, uandishi na tarehe ya Synoptics, ambapo pia tuliangalia sifa, baadhi ya sifa za Synoptics, na tumemaliza sehemu ya tano, mifano ya aina na kuielezea na kutazama mfano wa Yesu katika Mathayo 22:1 hadi 14, Karamu ya Ndoa.

Tunataka sasa kugeukia nambari sita katika kozi yetu, mada sita nje ya mpango wa 12, na hizo ni Injili kama kazi za fasihi. Hiyo ni kufikiria kwa upande wa, sawa, tunaweza kujifunza nini kutokana na utafiti wa fasihi kuhusu jinsi Injili zinavyofanya kazi kwa njia hiyo? Kwa hivyo, jambo la kwanza tunalotaka kujiuliza ni umbo la fasihi la Injili. Umbo la fasihi au aina ya jumla ya Injili ni nini? Na mapendekezo kadhaa tofauti yametolewa katika mwelekeo huo.

Tutaangalia nne kati yao hapa: wasifu, propaganda, historia ya tamthilia, na makusanyo ya hadithi. Kwa hivyo huo ndio mwelekeo tunaotaka kuelekea. Kwanza kabisa, wasifu.

Ni wazi kwamba Injili zinawasilisha taarifa kuhusu Yesu, mtu ambaye aliishi katika historia, kwa hivyo hakika ni za wasifu kwa namna fulani. Wachambuzi kadhaa wamebainisha kuwa si wasifu kwa maana ya kisasa ya kitaaluma, lakini hazikuandikwa kuwa wasifu kwa maana ya kisasa ya kitaaluma. Kwa hivyo, hazikuandikwa na kile ambacho kwa kawaida sasa kinaonekana kama bora, ukipenda, mtazamaji asiyehusika mwenye mtazamo wa kutengana, sawa? Hata hivyo, wasifu mwingi wa kisasa wa kitaaluma hauandikwi na watu wenye mitazamo tofauti pia.

Ukiziangalia, baadhi labda ni vitu vya sifa, lakini labda mara nyingi zaidi, ni njia ya kupuuza au kumdharau mtu. Hawajaribu kutoa tarehe na ukweli wote muhimu, sawa? Mwandishi wa wasifu kwa kawaida angetarajiwa kujaribu kutoa taarifa zote muhimu ambazo zingeweza kujulikana kumhusu mtu huyo, kwa hivyo ni lini alizaliwa na tunachojua kuhusu utoto wake na mambo kama hayo, na haionekani kwamba waandishi wa Injili wanafanya hivyo. Baadhi ya wasifu unaofanywa leo ungekuwa kumbukumbu za kibinafsi au masomo ya wahusika au kitu kama hicho, na Injili haziko hivyo hasa.

Tunafikiri zinahusisha kumbukumbu za kibinafsi, lakini hazijapangwa hivyo, kwa hivyo waandishi hawajielezi wenyewe, kama tulivyokwisha kuona katika mwelekeo huo. Hata hivyo, Injili zinafanana zaidi na wasifu katika maana ya kale maarufu. Hiyo ni, jinsi wasifu ulivyoandikwa zamani na jinsi zilivyoandikwa kwa hadhira pana.

Kwa mfano, wasifu maarufu wa kale uliandikwa kwa wasiwasi wa vitendo na mara nyingi ulitumika kwa ajili ya kuhimiza kwa namna fulani, kwamba mwandishi alikusudia kwamba uige mtu huyu mahususi, au kama alikuwa akifanya labda mfululizo wa wasifu ambapo kulikuwa na watu wazuri na wabaya, kwamba unapaswa kuepuka kumwiga mtu huyu kwa kusudi moja au jingine. Wasifu wa kale ulikusudiwa kumjulisha msomaji mtu wa kihistoria, na hakika tunaweza kusema hilo ndilo kusudi la Injili za kibiblia katika Agano Jipya. Wasifu wa kale ulikusudiwa kutoa maelezo fulani ya matendo na maneno ya mtu huyu bila labda kukusudia kutoa kila kitu ambacho kingeweza kusemwa, na hivi ndivyo Agano Jipya, kile ambacho Injili zinafanya, na kwa kweli, Yohana anatuambia waziwazi mwishoni mwa Injili yake kwamba kuna mengi zaidi yanaweza kusemwa, lakini hili limesemwa, na hili ndilo kusudi lake.

Kusudi lake ni kwamba uweze kuamini kwamba Yesu ni Masihi na kwamba unaweza kuwa na uzima kupitia jina lake. Kuna kufanana katika Injili na wasifu wa kale kuhusu Socrates, mwanafalsafa Mgiriki Epictetus, karne ya pili BK, na mtaalamu wa kidini, tunaweza kusema Apollonius wa Tiana, pia kutoka karne ya pili BK. Lakini Injili, tofauti na wasifu huu maarufu wa kale, zinazingatia kifo cha Yesu na zinazingatia athari kwa Yesu, na katika maeneo hayo, nadhani ni za kawaida kama wasifu maarufu wa kale unavyosema, lakini bado nina mwelekeo wa kusema kwamba wasifu wa aina hiyo kwa kweli ndio kitu kilicho karibu zaidi na Injili hizi za kale.

Baadhi wamependekeza kwamba Injili ni propaganda, ambayo, bila shaka, ina maana hasi sana. PR pia ina maana hasi—mauzo, hype, n.k.

Injili zinatafuta kuwashawishi wasomaji kwamba Yesu ni muhimu sana na kuwahamasisha kumjibu ipasavyo, lakini hazina sifa nyingi ambazo kauli hizo zingine, ambazo aina nyingine za lebo, zingependekeza. Propaganda, kama jina linavyomaanisha, inatafuta kueneza mawazo au mitazamo fulani lakini sasa kwa kawaida ni neno chafu kwa sababu mara nyingi hucheza haraka na bila mpangilio na kutoa matukio mwelekeo maalum. Kwa kawaida pia huhusisha kufanya kazi juu ya hofu au chuki za watu au kujaribu kuchochea hisia, na cha kufurahisha ni kwamba, Injili hazifanyi hivyo.

Hawajaribu kugeuza matukio kwa njia maalum. Kwa kawaida wanakuruhusu kuona kile Yesu alisema na kile alichofanya, na wanaonyesha kwamba kuna aina tofauti za majibu, nk., na bila shaka, ikiwa mtu tayari ameshawishika kuwa Mkristo, anaweza kuona kwamba haya ni majibu mabaya kwa Yesu na haya ni majibu mazuri, nk., lakini waandishi hawasemi mengi kuhusu hilo. Waandishi wa Injili wanajaribu kukaribisha

majibu ya msomaji, lakini si hasa majibu ya kukufanya upendezwe naye au kumsifu, ingawa haya hakika yanahusika.

Kimsingi, wanachojaribu kuibua ni mwitikio wa imani au kumwamini Yesu, na hawafanyi hivyo hasa, bali kile tunachokifikiria kama wito wa madhabahuni au kitu cha aina hiyo, ambacho, bila shaka, tutaona kitu cha aina hiyo katika baadhi ya, tuseme, hotuba ya Stefano, labda si mfano bora wa Stefano, hotuba ya Petro katika Matendo, na hotuba ya Paulo ipo, na kitu kama hicho. Waandishi wa Injili kwa kweli wanashangaa kwa kuwa, moja, wanazuia imani yao ya baada ya Pasaka katika kusimulia hadithi, kwa hivyo hawadokezi kwamba Yesu amefufuka kutoka kwa wafu kabla ya hili, isipokuwa kwamba Yesu anatabiri hilo sehemu kadhaa, lakini anatabiri kwamba pamoja na kifo na wanafunzi hawako tayari kusikia kifurushi hicho chote. Na wanaacha matukio ya huduma ya Yesu yasimulie hadithi yao wenyewe badala ya kutoa maoni ya tathmini tena na tena kupitia Injili.

Mara kwa mara, una maoni ya tathmini, lakini hakuna mengi. Kwa hivyo ndiyo, Injili zinajaribu kueneza imani katika Yesu, lakini hazifanyi hivyo kwa njia tunayofikiria kuhusu propaganda. Pendekezo la tatu kwa ajili ya umbo la fasihi la Injili ni historia ya kuigiza.

Na ndio, Injili zinasimulia hadithi ya kuigiza ya watu na matendo na athari ya Yesu, ambaye ni mtu halisi katika historia, na kwa njia fulani zinaonekana zaidi kama michezo ya kuigiza, ya kuigiza katika historia ya kuigiza, kuliko kuonekana kama masimulizi ya kisasa. Roland Fry, mkosoaji wa fasihi katika Chuo Kikuu cha Pennsylvania, anadhani Injili zinapaswa kuainishwa kama historia ya kuigiza, na analinganisha Injili na michezo ya kihistoria ya William Shakespeare, ambaye, bila shaka, ana historia kadhaa za kuigiza, na tamthilia ya George Bernard Shaw, hasa ile ya St. Joan. Je, sifa za historia ya kuigiza ni zipi? Fry anasema, kimsingi historia ya kuigiza kimsingi ni uwakilishi mzuri wa matukio, kwa hivyo sio kitu ambacho tuna uvumbuzi mwingi ndani yake. Inakuambia kilichotokea.

Historia ya tamthilia huelekezwa kwa hadhira pana, kwa hivyo imekusudiwa kuwashirikisha ukipenda, lakini historia ya tamthilia inahitaji kufunika sehemu kubwa katika nafasi kidogo, na kwa hivyo ufupisho ni muhimu sana ili kuvutia umakini, kuvutia umakini, n.k. Na hilo, nadhani, ni muhimu katika Injili pia, kwa sehemu, nadhani, kwa sababu hii, na labda kwa sehemu kwa sababu vitabu vilikuwa ghali zamani, na kwa hivyo ingawa Josephus, unajua, anatumia juzuu saba kwa Historia yake ya Wayahudi, samahani, kuhusu Vita vyake vya Wayahudi, Vita vya Wayahudi, na juzuu 20 kwa Vitu vyake vya Kale, na juzuu hizo zingekuwa karibu na ukubwa wa safu ya kawaida ya papyrus, anawaandikia hadhira tajiri, na Ukristo unalenga hadhira pana, ambayo inajumuisha watu ambao hawataweza kumudu vitu vya aina hiyo, kwa hivyo mtu wa kawaida, nadhani, angeweza kumudu, ikiwa wangetaka kuweka pesa kwa ajili yake, juzuu moja au mbili, aina hiyo ya kitu, kwa hivyo kwa kawaida Injili zimeundwa hivyo. Kwa hivyo, upotevu wa hewa ni muhimu, na sehemu yake,

nadhani, huvutia na kuhifadhi mahudhurio, na sehemu yake ni kwa sababu hizi za kifedha.

Mazoezi muhimu katika historia ya tamthilia ni kutumia watu wawakilishi au sampuli, ili mtu huyu aingiliane na watu wa kila aina, achague wachache wa sampuli wa aina tofauti, sawa, kwa hivyo wafuasi wa sampuli, mpinzani wa sampuli, aina hiyo ya kitu, kutumia mwakilishi au sampuli ya matukio, unashughulikia maisha ya mtu huyo, lakini huwezi kufunika undani wa maisha, ni ngumu sana, lakini kusudi la watu hawa wawakilishi, matukio, na vitendo, vitendo vya mtu unayempa historia yake, ni kutoa picha sahihi huku ukiweka urefu ndani ya mipaka, na nadhani hiyo, tena, inafaa sana na kile Injili zinafanya. Pendekezo la nne ni, je, ni mikusanyiko, ni aina ya hadithi, ukipenda, mikusanyiko ya hadithi, sawa, unaweza kupata katika historia yote mahali ambapo una mikusanyiko ya hadithi za aina moja au nyingine, unajua, hadithi kuhusu Robin Hood, au hadithi kuhusu George Washington, au hadithi kuhusu Abraham Lincoln, nk, na baadhi ya hizi zinazodhaniwa kuwa hadithi, baadhi ya hizi ni za kihistoria, lakini ni mkusanyiko wa mambo yanayofanya hivyo. Naam, Injili zinavutia zaidi tofauti na wasifu wa kisasa kwa kuwa mkusanyiko wa hadithi, yaani, matukio, hotuba, na misemo ya Yesu, na ambayo inaruhusu Injili kufanya kazi kwa njia ambayo wasifu, hasa ule unaojaribu kufunika maisha ya mtu kwa usawa, hauwezi kufanya vizuri sana.

Kwa mfano, kwa kutumia mkusanyiko wa hadithi ili kuandaa wasifu wenye chaguo sahihi la hadithi na kadhalika, unaweza kufanya wasifu uwe na matukio mengi zaidi kuliko vile ungekuwa. Kwa hivyo, unatumia hadithi nyingi fupi, ambazo huruhusu vitendo zaidi kuliko simulizi moja iliyounganishwa ambapo unajaribu kufuatilia kila kitu. Kuna sehemu katika Injili ambapo una simulizi moja iliyounganishwa kwa siku moja au zaidi, lakini kwa kawaida si zaidi ya hapo.

Makusanyo haya ya hadithi zinazowakilisha kila Injili yanamlenga Yesu, kwa hivyo unamtazama mtu na kazi yake, na unaelezea na kusherehekea alichofanya. Kwa kweli hakuna mengi ya kuelezea au kusherehekea. Hiyo, tena, ni aina hii ya kitu cha tathmini zaidi, na hiyo si mengi ya hayo. Unaweza kutumia masimulizi kwa urahisi zaidi kuliko katika mkusanyiko wa hadithi kuonyesha matendo ya Yesu, maneno ya Yesu, na mwitikio wa wengine kwake, na unaweza kuona kwa kweli kwa idadi ya hadithi katika Injili kwamba baadhi yao huzingatia matendo hayo na baadhi huzingatia maneno hayo, na baadhi yao mada kuu ni majibu mbalimbali kwake, aina hiyo ya kitu.

Kutumia mkusanyiko wa hadithi hukuruhusu kutumia nyenzo mbalimbali pia. Kumekuwa na watu kadhaa wanaofikiri kwamba hadithi hizi zilitumika kwa kujitegemea kabla hazijakusanywa. Wakosoaji wa jukwaa wanasema nyenzo hizi zilisambazwa kwa kujitegemea, na nadhani labda kuna maana fulani ambayo hiyo ni kweli, lakini ningependekeza kwamba badala yake zilitumiwa kwa kujitegemea na mitume na mashahidi wengine walipoenda kutoka sehemu moja hadi nyingine kama

hadithi tofauti, lakini walijua jinsi zilivyoenda pamoja na kwamba taarifa hiyo haikupotea kamwe.

Tunapata kategoria mbalimbali za masimulizi mafupi, na unakumbuka orodha ya Riken hapo juu, ambapo tuliangalia aina zote tofauti za masimulizi: kukutana na masimulizi, masimulizi ya shauku, masimulizi ya kuzaliwa, masimulizi ya utata, na mambo ya aina hiyo. Kutumia mkusanyiko wa hadithi hukuruhusu, katika baadhi yao, kuchora matukio na mengine kuelezea tukio fulani kwa undani na hukuruhusu kuwa na mazungumzo yanayobadilishana na mazungumzo ambapo Yesu pekee ndiye anayezungumza, na pia mambo ya aina hiyo. Vivyo hivyo, kwa jinsi Injili zinavyowekwa pamoja, una maneno ya Yesu, na baadhi ya hayo ni misemo mifupi tu, karibu sauti za kuuma, kipofu akiongoza kipofu, akimlipa Kaisari yaliyo ya Kaisari na Mungu yaliyo ya Mungu, na mengine ni mazungumzo marefu kama Mahubiri ya Mlimani au Hotuba ya Mizeituni, na kisha mengine huchukua umbo la mfano, na hivyo hukuruhusu kupata aina nyingi na kuona mitazamo tofauti kuhusu jinsi Yesu alivyokuwa, na alichofundisha, na kile alichokuwa akifanya.

Kwa hivyo, huo ni mjadala mdogo wa aina hiyo. Tukizungumzia hilo na kujaribu kuunganisha mambo, ningesema Injili kimsingi ni wasifu. Zinafanya kazi tofauti kidogo hata, pengine, kuliko wasifu wa kale katika kuwa na aina hii ya hadithi inayohusu tukio la mtu binafsi, kwa hivyo utaona baadhi ya hayo katika wasifu wa kale, na kwamba zinatafuta kuwafanya watu wamwamini Yesu, lakini vinginevyo waepuke aina ya mambo ya jumla tunayoyaona katika propaganda, lakini kwa namna fulani zinafanana na historia ya kuigiza ambapo unaonyesha, ukimruhusu mtu kuelewa kwa muda mfupi, tamthilia ya kile kinachoendelea katika kuja kwa Yesu na kadhalika.

Tunageuka kufikiria kidogo kuhusu mbinu zinazotumika katika Injili, nami nitakupa mfululizo wa mbinu hapa. Acha nione jinsi ilivyo kubwa, sita tu nadhani. Kwanza kabisa, tunaona moja ya mbinu za waandishi wa Injili ni kujizuia na kutoegemea upande wowote.

Injili si za kawaida na tofauti hata na wasifu mwingi wa kale kwa kuwa waandishi walimruhusu Yesu kuzungumza. Hawajaribu kumshawishi au kumshawishi msomaji kwa kile ambacho tumekuwa tukikiita maoni ya tathmini. Kitu pekee wanachofanya katika mwelekeo huu, mbinu pekee wanayotumia katika mwelekeo huu, ni uteuzi wa tukio.

Kwa hivyo, kwa kusesitiza matukio fulani na sio mengine, yanaweza kukuvutia kwenye kile ambacho Yesu alidai na jinsi watu walivyoitikia. Pili, tuna masimulizi mafupi yaliyofupishwa. Hasa katika Injili za Synoptic, ambazo ni tofauti hata na Injili ya Yohana, matukio mengi ni matukio ya pekee yenye waigizaji kadhaa, mara nyingi kundi likiigiza kama kitengo.

Hizo ni sifa za usimulizi wa hadithi ukipenda, na zinasimuliwa kwa matumizi ya maneno yenye gharama nafuu sana. Injili ya Yohana huwa inafanya kazi na masimulizi machache lakini yenye masimulizi marefu na yenye maelezo zaidi na mbinu chache za aina hiyo. Tatu, mbali na kujizuia na kutokuwa na upendeleo na masimulizi mafupi yaliyobanwa, usimulizi ni thabiti sana.

Simulizi fupi zinaweza kuwa fupi kwa urahisi ikiwa ni muhtasari wa jumla, na ukisema, vema, Yesu alizungumza kwa muda kuhusu mwisho wa enzi au kitu kama hicho, unajua, unasema kitu kwa namna fulani, husemi, lakini husemi mengi. Hatari hii inaweza kuepukwa kwa uwasilishaji wa matukio maalum kwa kutumia maelezo mafupi na wazi, kama vile mchoro wa msanii, ambapo msanii anaweza kutoa, kile ungesema, mwonekano wa mtu mwenye, unajua, mistari 20 hivi tu, ilhali, unajua, kama ungejaribu kufanya, kile ungesema, mchoro wake, huenda ukahitaji pikseli elfu moja au kitu kama hicho, lakini mbinu inayokuruhusu kupata hilo. Kwa hivyo, waandishi wa Injili hutumia matukio maalum, maelezo mafupi na wazi, na mazungumzo ya moja kwa moja.

Sawa, mtu huyo huzungumza, mpinzani au mtu anayetafuta uponyaji au kitu fulani huzungumza, n.k., badala ya mwandishi kutumia muda kujaribu kumtambulisha ni nani. Mara kwa mara, hufanya hivyo, kwa hivyo tunapata maelezo kidogo ya mtu mwenye pepo ambaye amekuwa akiishi mapangoni, n.k., na kitu kama hicho, lakini si mengi ya hayo. Maelezo mara nyingi hutolewa na maneno na matendo ya mwigizaji katika tukio hilo badala ya kauli mahususi za mwandishi wa Injili.

Mbinu ya nne ni uteuzi wa nyenzo. Inaonekana waandishi wana matukio mbalimbali ambayo wangeweza kuchagua, na huchagua yale watakayosimulia, na kisha hufikiria jinsi watakavyoyatumia. Kwa hivyo, bila kutumia maneno ya tathmini, mwandishi anaweza kuwasilisha msisitizo wake kwa kiasi cha nafasi anayotenga kwa tukio fulani au kitu fulani katika tukio hilo, iwe anachagua kutumia mazungumzo au aina fulani ya taarifa ya muhtasari, na matarajio gani anayoyotoa akilini mwa msomaji.

Kwa hivyo, uteuzi wa vifaa. Unakumbuka, tena, Yohana anatuambia Yesu alifanya mambo haya ya kila aina, lakini haya yamechaguliwa, yamechaguliwa, n.k., ili uweze kujua. Mbinu ya tano ni aina mbalimbali.

Mwandishi anaweka vifaa vyake katika makundi mbalimbali, wakati mwingine akibadilisha matendo ya Yesu na maneno yake, miujiza na utata, wafuasi na wapinzani, na hii husaidia kuweka umakini wa msomaji, au ikiwa inasomwa kwa sauti, husaidia kuweka umakini wa wasikilizaji. Mbinu ya sita ni sampuli. Inaonekana waandishi wa Injili wanatupa mifano ya hotuba na matendo ya Yesu badala ya kujaribu kutoa ripoti kamili.

Hizi kwa kawaida ni mifano ya aina za miujiza ambayo Yesu alifanya, aina mbalimbali za watu alioingiliana nao, aina za upinzani alizokabiliana nazo, na aina za hotuba

alizotoa katika matukio mbalimbali. Kwa hivyo baadhi ya mbinu hapa, na nyingi kati ya hizi zinarudi kwa Leland Ryken, kujizuia na kutoegemea upande wowote, masimulizi mafupi yaliyobanwa, masimulizi halisi, uteuzi wa nyenzo, aina mbalimbali, na sampuli. Tunaona maneno machache kuhusu hotuba za Yesu.

Baadhi ya sifa za kawaida za kuzungumza kwa Yesu kama zinavyoonekana katika Injili. Nadhani Ryken, tena hapa anasema hotuba za Yesu zina sifa ya kuwa za kipuuzi, za kishairi, zenye mpangilio, zenye kupindua, zenye mchanganyiko wa aina na zenye muundo. Hebu tuzipitie haraka na tuzifikirie kidogo.

Ni mchoyo, sawa, huenda nisiifahamu neno hilo lakini linamaanisha fupi ukipenda. Maneno ya Yesu kwa kawaida huwa mafupi, karibu kama sauti za kisasa. Hilo lilinishangaza, nilitoa hotuba moja kuhusu theolojia ya sauti, jinsi Yesu aliweza kuwasilisha mambo muhimu ya theolojia katika sentensi moja, n.k.

Maneno ya Yesu kwa kawaida huwa mafupi, karibu kama sauti za kisasa, lakini maneno ya Yesu yanakumbukwa kwa muundo na mchezo wa maneno. Unapata sauti nyingi leo katika kutazama habari za TV au kitu kama hicho, lakini mengi yake umeyasahau siku moja baada ya kusemwa, lakini mbinu ya Yesu ya kutumia muundo, kwa hivyo una ulinganifu na mambo mbalimbali kama hayo, msemu wa kutia chumvi na kadhalika, na pia mchezo wa maneno wa aina fulani, huturuhusu kukumbuka baadhi ya mambo ya Yesu. Maneno ya Yesu mara nyingi huwa kama methali: usihukumu, la sivyo wewe pia utahukumiwa.

Ikiwa kipofu atamwongoza kipofu, wote wawili wataanguka shimoni. Hotuba ya Yesu ni ya kishairi. Kumbuka kwamba ushairi wa Kiebrania si wa mashairi, na kama ungekuwa kipimo, tusingepata mkono mzuri wa kipimo hicho, lakini Yesu mara nyingi hutumia ulinganifu wa Kiebrania.

Anatumia taswira halisi, na aina hiyo ya taswira, kitu maalum sana badala ya kitu cha kufikirika sana, ni sifa ya ushairi. Anatumia sitiari, tashbihi, kitendawili, na msemu. Ni rahisi zaidi kwa ngamia kupita kwenye tundu la sindano kuliko tajiri kuingia mbinguni.

Inabaki akilini mwako ukipenda. Hotuba ya Yesu imepangwa, ikiwa na marudio mengi. Umesikia kwamba ilisemwa, lakini mimi nawaambia, anatumia hilo mara tano hivi katika kuelezea kile kinachounda haki halisi kinyume na kile tunachoweza kukiita haki bandia au neema ya bei rahisi au kitu kama hicho.

Anasawazisha kati ya mistari, na hiyo tena inarudi kwenye ulinganifu wa aina fulani. Mfano hapa wa marudio na usawa. Ombeni nanyi mtapewa. Tafuteni, nanyi mtapata. Bisheni nanyi mtafunguliwa.

Sifa ya tano, tena, ambayo Wright anaweza kusikia kuhusu hotuba ya Yesu ni ya

kupindua na baadhi ya watu wameitumia kwa njia zisizoridhisha, lakini Yesu anashambulia njia yetu ya kila siku ya kufikiri.

Anadhoofisha maadili yetu ya kawaida. Yesu hadhoofishi maadili halisi ya Biblia, lakini mara nyingi hudhoofisha jinsi yalivyopuuzwa au kudharauliwa au kitu kama hicho miongoni mwa watu ambao ni wa kidini wa kawaida tu. Chukua Heri, kwa mfano, kama njia inayodhoofisha njia yetu ya kila siku ya kufikiri.

Heri maskini. Nani kwa ujumla anafikiri maskini wamebarikiwa? Hakika si njia ya kawaida ya kufikiri. Heri wale wanaoomboleza.

Kwa ujumla tunajaribu kukaa mbali na watu wanaoomboleza tukiweza. Heri walio wapole, n.k., na King James Version, wapole, n.k., na katika enzi ya kujidai, upole kwa ujumla hauendi mbali sana. Na bado Yesu anasema ni maskini wa roho ambao ufalme wa mbinguni ni wao ukitaka, kwamba wale wanaoomboleza watafarijiwa siku moja.

Wale walio wapole watarithi dunia, si wenye nguvu, na wenye uthubutu na kadhalika ndio watakorithi dunia. Kwa hivyo jinsi jamii kwa ujumla inavyofikiria kusonga mbele, iwe ni jamii za kisasa au jamii za kale, ukitaka, inadhoofishwa na mambo haya maalum. Mara nyingi Yesu katika hotuba zake huleta pamoja aina mbalimbali za muziki.

Kwa mfano, Ryken anapendekeza kwamba Mahubiri ya Mlimani yanaanza na Heri, kauli zenye baraka, na sawa, ambazo zina sifa za baadhi ya Zaburi. Kuna tisa kati ya hizo mwanzoni. Kisha, anatoa michoro ya wahusika.

Kumbuka kwamba kufunga wanafiki, ukipenda, ni mfano mzuri wa mchoro mdogo wa mhusika. Anatumia methali: usihukumu, au wewe pia utahukumiwa. Anatumia kejeli, wazo la kufanya upasuaji wa macho na uoni mbaya, mtu mwenye gogo jichoni mwake, n.k.

Anatumia vitu vya aina ya wimbo: nyinyi ni nuru ya ulimwengu, mifano, wajenzi wenye busara na wapumbavu, maombi, na sala ya Bwana. Kwa hivyo, tunaona aina nyingi za muziki zikiunganishwa katika hotuba fupi, ambayo ingekuwa isiyo ya kawaida kwa mahubiri na kadhalika leo na wachungaji na kadhalika. Ryken anasema Mahubiri kwa ujumla ni fasihi ya ndoto.

Hakuna jamii kama hii duniani, ingawa nadhani dokezo la Yesu ni kwamba hivi ndivyo wafuasi wangu wanapaswa kutafuta kuunda, jamii kama hii. Ni hotuba ya uzinduzi, kwa kusema. Yesu anachora anachotaka ufalme wake uweje na kile atakachofanya, kama mfalme, ili asonge mbele katika mwelekeo huo.

Na Mahubiri ya Mlimani ni fasihi ya hekima. Yana miundo mingi inayoangukia upande huo. Mwishowe, Ryken anapendekeza kwamba hotuba za Yesu zimepangwa, na anasema kwamba ni rahisi; ni za kisanii sana.

Hilo lilikuwa jambo lililonigusa sana mimi binafsi, nikichukua kozi katika Duke, Historia ya Agano la Kale na Jipya, na kisha Penn, na mambo kadhaa, moja ambayo yalikuwa kuhusu Yesu, kwamba unapata wazo, vema, msimamo wa kiliberali mara nyingi ni kwamba Mathayo au yeyote aliyekuwa mkusanyaji wa injili ya Mathayo alikuwa na semi nyingi za Yesu na alizijaza pamoja, nk. Lakini ilinigusa, hapana, zimepangwa sana. Kuna kipaji katika mpangilio wao, kuna kipaji katika maudhui yao, nk.

Na kwa hivyo, tutambadilisha Yesu, ambaye ndiye mgombea anayewezekana zaidi, na baadhi ya watu wenye akili zisizojulikana katika historia ya kanisa la kwanza katika karne ya kwanza, kwa jambo hilo. Kwa kisanii cha hali ya juu, mandhari moja au mifano mitatu mara nyingi ni sehemu ya muundo, ukitaka, wa hotuba za Yesu. Na hivi ndivyo Ryken anavyosema katika Words of Life, ukurasa wa 120.

Ustadi wa muundo huo unaonekana wazi. Hakuna sababu kwa nini mahubiri kama yalivyo hayawezi kuwa umbo hasa la mahubiri marefu ya Yesu. Kwa hivyo, nadhani ana kitu kama hicho hapo.

Naam, marejeleo moja hapa tunapofunga sehemu hii, na tena, mengi yanaweza kusemwa kuhusu injili kama kazi za fasihi, lakini Leland Ryken amefanya kazi nyingi hii ambayo imefanywa kutoka kwa mtazamo wa kiinjili. Tazama Maneno yake ya Uzima, utangulizi wa fasihi wa Agano Jipya, ambao ulipanuliwa hadi Biblia nzima katika Maneno ya Furaha. Kwa hivyo ina sehemu ya Agano la Kale, na kisha Neno hili la Uzima likaingizwa ndani yake.

Ryken pia alikuwa mmoja wa wahariri wakuu wa kazi ya marejeleo ya InterVarsity Press inayoitwa Kamusi ya Picha za Kibiblia, ambayo ina nyenzo muhimu sana pia. Sawa, sawa, nadhani hiyo inakamilisha kile tunachotaka kujaribu kukisoma leo. Kwa hivyo sasa tumepitia sehemu sita kati ya 12 za kozi yetu ya Injili za Synoptic, na tunazo zingine sita za kusubiri.

Acha nikuchore hizo hapa, kisha tutaacha. Tayari tumeangalia Yesu wa kihistoria, historia ya Kiyahudi, utangulizi wa ufafanuzi na aina ya simulizi, uandishi, tarehe, Synoptics, ikiwa ni pamoja na uainishaji, ufafanuzi wa mifano, na injili kama kazi za fasihi. Hapa katika siku zijazo, Bwana akipenda, tunataka kuangalia tatizo la synoptic, uhusiano kati ya Mathayo, Marko, na Luka ni upi, jiografia ya Palestina na Yerusalemu, aina ya simulizi za miujiza na jinsi ya kuzifafanua, theolojia ya synoptics, kufikiria theolojia ya kibiblia ya synoptics, jinsi Synoptics zinavyopanga theolojia yao, aina ya istilahi za kutumia, msisitizo wao, ukipenda, na kisha jinsi ya kutafsiri simulizi

za utata, na kisha hatimaye, tutaishia na ukosoaji wa fomu na ukosoaji wa urekebishaji.

Sawa, asante sana.